NEZAPOSLENOST IZ TEORIJSKE I EMPIRIJSKE PERSPEKTIVE – SLUČAJ BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

Valentić, Tomislav

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:770578

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-20**

Repository / Repozitorij:

EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski studij Financijski menadžment

Tomislav Valentić

NEZAPOSLENOST IZ TEORIJSKE I EMPIRIJSKE PERSPEKTIVE - SLUČAJ BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

Završni rad

Osijek, 2021.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski studij Financijski menadžment

Tomislav Valentić

NEZAPOSLENOST IZ TEORIJSKE I EMPIRIJSKE PERSPEKTIVE – SLUČAJ BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

Završni rad

Kolegij: Makroekonomija

JMBAG:00102235948

E-mail:tomislav0807@gmail.com

Mentor: prof. dr. sc. Đula Borozan

Osijek, 2021.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Economics in Osijek
Undergraduate Study Financial management

Tomislav Valentić

UNEMPLOYMENT FROM EMPIRICAL AND THEORETICAL PERSPECTIVE – A CASE OF THE BROD-POSAVINA COUNTY

Osijek, 2021.

SAŽETAK

Nezaposlenost, koja je predmet izučavanju ovog završnog rada, je prisutna u svakodnevnom životu i nezaposleni ljudi se pokušavaju nositi s njom. Osobe koje se suočavaju s nezaposlenošću mogu osjetiti psihološke, ekonomske i socijalne posljedice.
Temeljni je cilj ovog završnog rada, nakon obrade temeljnih pojmova povezanih s nezaposlenošću, analizirati kretanje iste u Brodsko-posavskoj županiji u razdoblju 2015.-2020. godine. Radi boljeg sagledavanja situacije, kretanje nezaposlenosti je uspoređeno s kretanjem nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj, a poseban naglasak je pridan analizi nezaposlenosti u toj županiji prema obrazovnoj i dobnoj strukturi. Rezultati analize su ukazali na tendenciju smanjenja nezaposlenosti u Županiji, iako se ista po tom pitanju i dalje nalazi na vrhu ljestvice hrvatskih županija. Obrazovna i dobna struktura nije se značajno mijenjala u promatranom razdoblju.

Ključne riječi: nezaposlenost, Brodsko-posavska županija, obrazovanje i dobna struktura

SUMMARY

Unemployment, which is a subject of this final paper, is present on a daily basis and unemployed people are trying to face it. Unemployed persons can feel psychological, economic and social consequences. The main aim of this paper is to analyze its movement in the Brod-Posavina county in the period 2015.-2020. The basic concept related to unemployment will be explained as well.
For the better understanding of the situation, the movement of unemployment is compared with the movement of unemployment in RH, and a special emphasis is attached to unemployment in that county with regards to its educational and age structure.
The result has pointed out on a tendency of reducing unemployment in the Brod-Posavina county. However, it is still positioned on the top of the Croatian's counties. The educational and age structure has not changed in the observed period.
.

Key words: unemployment, Brod-Posavina county, educational and age structure

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI,

PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA,

SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA 1 ISTOVJETNOSTI DIGITALNE 1 TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je ZAVRŠNI (navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjinła i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na

2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vrenłenski i tcritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom Creative Conłmons Imenovanje — Nekomercijalno — Dijeli pod istina uvjetima Hrvatska. (cc) BY-NC-SA
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/1 1, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Tomislav Valentić

JMBAG: 00102235948

OIB: 07715040054 e-mail za kontakt:

tomislav0807@gmail.com

Naziv studija: Preddiplomski studij-financijski menadžment

Naslov rada: Nezaposlenost iz teorijske i empirijske perspektive Mentor/mentorica

diplomskog rada: Prof.dr.sc. Đula Borozan

U Osijeku, 2020. godine

Potpis. _____

SADRŽAJ

1.UVOD.....1

1.1. Predmet istraživanja.....1

1.2. Ciljevi rada.....1

1.3. Struktura rada.....1,2

1.4. Metode rada.....2

2. POJOMOVNO ODREĐENJE NEZAPOSLENOST.....2

2.1. Definicija nezaposlenosti.....2,3,4,5

2.2. Mjerenje nezaposlenosti.....5

2.3. Uzroci nezaposlenosti.....5,6,7

2.4. Posljedice nezaposlenosti.....7,8

2.5. Strategije suzbijanja nezaposlenosti.....8,9

3. ANALIZA STOPE NEZAPOSLENOSTI U BRODSKO-POSAVSKOJ ŽUPANIJI U RAZDOBLJU 2015.-2020. GODINE.....10

3.1. Osnovne informacije o Brodsko-posavskoj županiji 10,11,12,13

3.2. Kretanje stope nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj.....13,14,15

3.3. Analiza nezaposlenosti u Brodsko-posavskoj županiji.....16

3.3.1. Struktura nezaposlenih prema obrazovanju.....16,17,18

3.3.2. Struktura nezaposlenost prema dobi.....18,19

4. ZAKLJUČAK.....20

5. LITERATURA.....20,21,22

POPIS TABLICA.....22

POPIS SLIKA.....23

POPIS GRAFOVA.....23

1.Uvod

Krajem 2008. godine, te početkom 2009. svijet se suočio s velikom ekonomskom krizom koja je prouzročila promjene u ekonomiji. Jedna od posljedica o kojoj će se govoriti u ovom radu je nezaposlenost, kako se ona mjeri, što ju je izazvalo, koje je posljedice generirala te koje su strategije suzbijanja nezaposlenosti. Nakon uvoda, analizirat će se kretanje nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj (RH) i u Brodsko-posavskoj županiji u razdoblju 2015.-2020. godine.

1.1. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja ovog rada je nezaposlenost. „Nezaposlenost čak i u najrazvijenijim državama predstavlja i ekonomski i društveni problem. Tijekom visoke nezaposlenosti, javljaju se ekonomske poteškoće koje utječu na pojedinca i na društvo. Od 1990. godine uz prisutnost visoke stope nezaposlenosti, hrvatsko tržište rada karakterizira i niska stopa ekonomske aktivnosti stanovništva. Istovremeno, postoji problem dugotrajne nezaposlenosti i visoke strukturne neusklađenosti između ponude i potražnje rada“ (Obadić, A., 2017, str. 129-130).

Također, nezaposlenost se veže za osobe koje su sposobne za rad, ali nisu u mogućnosti pronaći posao u vlastitoj struci uz primjerene mjesečne prihode. S druge strane, osobe koje su radno sposobne, ali ne traže posao npr.(studenti) ili osobe koje nemaju radnu dozvolu npr. (maloljetnici) ne smatraju se nezaposlenima (Hrvatska enciklopedija, 2021.).

1.2. Ciljevi rada

Temeljni je cilj ovog završnog rada, nakon obrade temeljnih pojmova povezanih s nezaposlenošću, analizirati kretanje iste u Brodsko-posavskoj županiji (BŽP) u razdoblju 2015.-2020. godine. Radi boljeg sagledavanja situacije, kretanje nezaposlenosti je uspoređeno s kretanjem nezaposlenosti u RH, a poseban naglasak je pridan analizi nezaposlenosti u toj županiji prema obrazovnoj i dobnoj strukturi.

1.3. Struktura rada

Završni rad može se podijeliti na teorijski i empirijski dio. Teorijski dio objasnit će osnovne pojmove vezane uz nezaposlenost. Nakon toga slijedit će informacije vezane uz to kako se

mjeri nezaposlenost, koji su njezini uzroci, kakve posljedice donosi i kojim strategijama se suzbija nezaposlenost. Empirijski dio bavit će se analizom nezaposlenosti u RH i posebice u Brodsko-posavskoj županiji tijekom razdoblja od 2015. do 2020. godine. Na kraju će se povezati teorijski i empirijski dio, te dati naše mišljenje o izučavanoj problematici.

1.4. METODE RADA

Završni rad na temu „Nezaposlenost iz teorijske i empirijske perspektive“ utemeljen je na primjeni: metode deskripcije, komparacije, analize, povijesne metode i metode sinteze. Pomoću dostupne literature koja je usko vezana za nezaposlenost, saznat će se osnovne informacije o nezaposlenosti te će se uobličiti pomoću metode deskripcije. Pomoću druge metode analizirat će se nezaposlenost u RH te u Brodsko-posavskoj županiji od 2015. godine do 2020. godine. Pomoću metode analize analizirat će se nezaposlenost u Brodsko-posavskoj županiji prema dobnoj i obrazovnoj strukturi. Analiza će biti obavljena prema dostupnim podacima objavljenim u službenim statističkim izvješćima Državnog zavoda za statistiku (DZS) i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ). Pomoću povijesne metode saznat će se koji su događaji prethodili nezaposlenosti tijekom 2015.-2020. godine. Metodom sinteze usporedit će se teorijski i empirijski dio te dati naše mišljenje u zaključku.

2.POJMOVNO ODREĐENJE NEZAPOSLENOSTI

2.1. Definicija nezaposlenosti

„Nezaposlenost se javlja kada osoba koja aktivno traži posao nije u mogućnosti naći posao. Nezaposlenost se često koristi kao mjera zdravlja gospodarstva. Najčešća mjera nezaposlenosti je stopa nezaposlenosti, a to je broj nezaposlenih podijeljen s brojem ljudi u radnoj snazi. Nezaposlenost se javlja kada radnici koji žele raditi nisu u mogućnosti naći posao, što znači niži ekonomski učinak, dok je i dalje potreban život. Visoke stope nezaposlenosti signal su ekonomskih nevolja, ali izuzetno niske stope nezaposlenosti mogu signalizirati pregrijano gospodarstvo (Definicija nezaposlenosti, 2021.).

„Pojam nezaposlenosti može imati različita značenja ovisno o kontekstu u kojemu se koristi.

Može se opisivati pravno-administrativno stanje odnosno evidentiranost na listi zavoda za zapošljavanje ili pravo na novčanu naknadu za nezaposlene. Ujedno, može označiti stav odnosno spremnost na prihvaćanje posla pod određenim uvjetima. Može se odnositi i na socijalne poteškoće unutar određenog gospodarskog sustava, kao i na neravnotežu ponude i potražnje rada na pojedinim dijelovima ili na cjelokupnom tržištu rada (Birsa, J., 2002., prema Mrnjavac, 1997.).

Slika 1. prikazuje osnovnu podjelu stanovništva radne dobi.

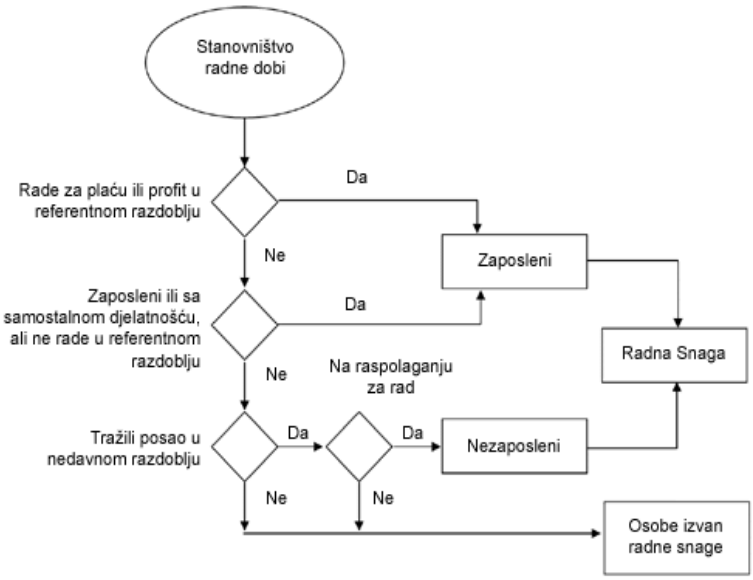

Slika 1. Osnovna podjela stanovništva radne dobi

Izvor: Birsa, J., 2002., prema Mrnjavac, 1997.

Nezaposlenost se može podijeliti na otvorenu i prikrivenu (Bejaković, P., 2003.).

Isti autor navodi da postoje četiri tipa otvorene nezaposlenosti i to frikcijska, sezonska, tehnološka i ciklička.

Prvi oblik nezaposlenosti opisuje radnike koji mijenjaju posao ili ga prekidaju zbog nestašice materijala i drugih sličnih uzoraka, tako da frikcijski oblik nezaposlenosti proizlazi iz nepodudarenosti ponude i potražnje. Sezonska nezaposlenost je rezultat nemogućnosti obavljanja poslova jer su vezani za godišnja doba ili ih onemogućuju vremenske nepogode. Tehnološka nezaposlenost se javlja zbog tehnološkog napretka, što čini zaposlene nepotrebnima u tom broju. Zadnji oblik nezaposlenosti, nazvan ciklička nezaposlenost, vezan je uz promjene

poslovnih ciklusa i razdoblja smanjenja poslovne aktivnosti. S druge strane, prikrivena nezaposlenost je vezana uz nezaposlenost unutar postojeće nezaposlenosti. Primjer prikrivene nezaposlenosti je kada jedna obitelj ima malo obiteljsko poduzeće kojim upravlja sedam članova iste obitelji. Kada bi tri člana obitelji napustili poduzeće, ne bi imalo nikakvog učinka (Bejaković, P., 2003.).

Uz tradicionalnu podjelu, također postoje i druge podjele nezaposlenosti na tehnološku i novu strukturalnu nezaposlenost (Jakovljević, D., 2002., prema Mrnjavac, 1997.).

Tehnološka nezaposlenost karakterizira to što se veže uz napredovanje tehnologije. Zato, ako dolazi do sve većeg napretka u tehnologiji, sve manje je ljudi potrebno za strojevima jer ih zamjenjuju roboti koji su puno fleksibilniji i brže rade od većine radnika. Zbog toga, potrebno je ostvariti što bržu prilagodbu, kako ne bi došlo do tehnološke nezaposlenosti. S druge strane „nova“ strukturalna nezaposlenost veže se za nedostatak sredstava, u ovom slučaju prihoda. Takvu nezaposlenost može se povezati uz države koje su u razvoju, a ponekad se ista nezaposlenost pojavljuje i u razvijenim zemljama. (Jakovljević, D., 2002., prema Mrnjavac, 1997.).

Slika 2. prikazuje oblike i vrste nezaposlenosti.

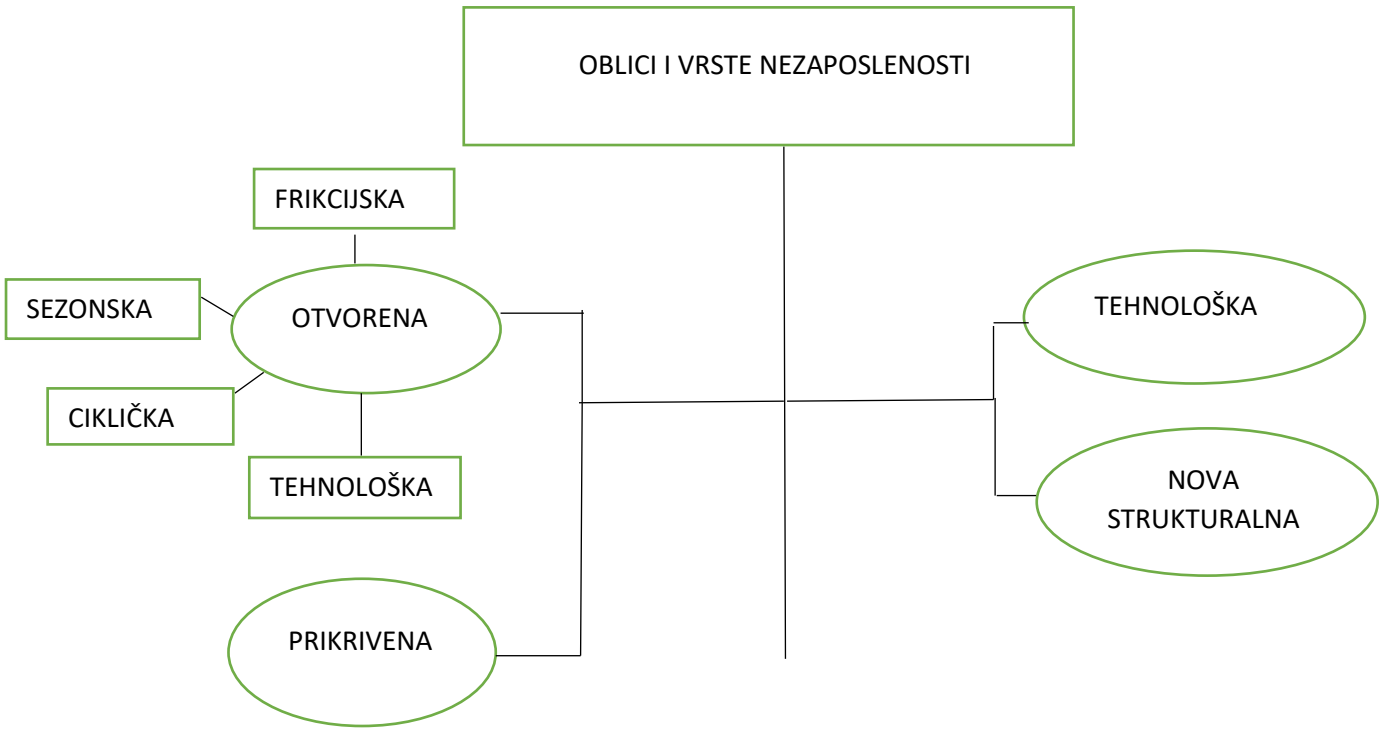

Slika 2. Oblici i vrste nezaposlenosti

Izvor: Jakovljević, D., 2002., prema Mrnjavac, 1997.

2.2. Mjerenje nezaposlenosti

Kada se govori o mjerenju nezaposlenosti, prvi način evidencije je prijavljivanje nezaposlenih u zavod na zapošljavanje, a drugi pomoću ankete radne snage. Postoje osobe koje se ne žele evidentirati kao nezaposlene u zavodu za zapošljavanje te pokušavaju naći posao na neke druge načine. Kada se govori o zavodu za zapošljavanje, njegov važan zadatak je vođenje evidencije o nezaposlenosti. Nasuprot zavodu za zapošljavanje, anketiranje radne snage bolje bilježi broj nezaposlenih. Jedan od razloga tome je da je ono usklađeno s metodologijom propisanom od strane Međunarodne organizacije rada (engl. International Labour Organisation, ILO) (Birsa, J., 2002., prema Mrnjavac, 1997.).

Kada se govori o praćenju nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj, tada se vidi da je dugi niz godina broj nezaposlenih bio registriran samo putem zavoda za zapošljavanje. U studenom 1996. godine počinje se koristiti anketa radne snage za evidenciju nezaposlenih. Na temelju informacija i podatka iz središnjih statističkih institucija 180 zemalja, ILO provodi godišnji pregled tržišta rada. Cilj je da podatci budu što bliži međunarodnim standardima. Većina zemalja više vjeruje podatcima prikupljenim od strane ankete radne snage (Tomašić, J., 2002., prema Mrnjavac, 1997.).

2.3. Uzorci nezaposlenosti

Kada se govori o uzrocima nezaposlenosti, teško je objasniti točan uzrok nezaposlenosti jer ih ima puno i međusobno su povezani. Može se reći da je najveći krivac nedostatak radnih mjesta zbog kojih ljudi nemaju mogućnost zaposliti se. Kada se pogleda poslodavce i njihov način poslovanja, vidljivo je da je njima potreban radnik koji će odraditi svoju plaću. Naime, ako radnik ne pokrije troškove poslodavca, tada se njemu ne isplati uzimati radnika. Osoba koja je završila fakultet nema dovoljno znanja i iskustva da može zadovoljiti zahtjeve poslodavca te zbog toga poslodavac u većini slučaja odustaje od takvog radnika.

Također, jedan od uzroka nezaposlenosti predstavlja globalizacija. Jedan od primjera je da velike kompanije pokušavaju preseliti svoje kompanije u države gdje je jeftinija radna snaga. Naravno, velikim kompanijama to ide u korist. Manje moraju plaćati radnike, a ostvaruju iste rezultate kakve bi ostvario i radnik koji bi imao prosječnu ili iznad prosječnu plaću. Također, rade i veći broj sati, nego što bi to odradio normalan radnik u Švicarskoj ili Njemačkoj.

Još jedan u nizu problema je taj da ljudi koji primaju socijalnu pomoć od države, često se ne žele zaposliti zbog prekida primanja financijske pomoći od države. Tako da se ljudi ne pokušavaju zaposliti, nego rade različite poslove na crno te tako ostvaruju svoje prihode (Huić, A., 2002., prema Pelagidis, 1998., Dujšin, 1999.).

„Uzrok nezaposlenosti u razvijenim zemljama valja tražiti u institucionalnom i drugim strukturalnim promjenama na tržištu. Očuvanje visokog životnog standarda, kojemu zemlje Europe streme, iziskuju velika porezna davanja i veliku javnu potrošnju kroz programe pomoći nezaposlenima te socijalnu pomoć“ (Huić, A., 2002., prema Škara, 2001.).
Hrvatska ima problem s visokom stopom nezaposlenosti od svojeg osamostaljenja i tranzicije iz samoupravno-socijalističkog u sustav tržišnog privređivanja. Prijelaz je bio velikim dijelom stihijski, bez adekvatnog plana i još otežan ratnom situacijom, kako navodi Dubrić (2016.). Isti autor navodi kako je zbog loše provedene privatizacije veliki broj radnika ostao bez posla, a da istovremeno nisu poduzete mjere i ostvareni uvjeti za njihovo ponovno zapošljavanje, već se najčešće pribjegavalo njihovom prijevremenom umirovljenju. Naime, u skladu s neoliberalističkim shvaćanjem smatralo se da je da je dovoljno prijeći u kapitalistički sustav poslovanja i da će tržište samoregulatorno dovesti do pune nezaposlenosti. Provođenje stabilizacijske ekonomske politike u Republici Hrvatskoj započelo je 22. prosinca 1992. godine kada je Sabor prihvatio program Vlade Republike Hrvatske. Primarni ciljevi bili su kako ističe isti autor stabiliziranje cijena, oživljavanje privredne aktivnosti i rast socijalne sigurnosti stanovništva. Program je bio donesen u izuzetno teškoj situaciji u vrijeme rata. Došlo je do smanjenja međunarodne razmjene, gubitka inozemnog tržišta. Problemi prijelaza na tržišni način privređivanja posebno su bili uočljivi i u procesu privatizacije. Sve ove poteškoće uzrokovale su pad bruto domaćeg proizvoda (BDP), dok je istovremeno rastao pritisak na javnu potrošnju iz koje je trebalo financirati redovite korisnike, uzdržavanje prognanika i izbjeglica kao i povećane troškove obrane (Dubrić, J., 2016.).
U tablici 1. prikazuje se komparacija uzroka nezaposlenosti u razvijenim i tranzicijskim zemljama

Tablica 1. Komparacija uzroka nezaposlenosti u razvijenim i tranzicijskim zemljama

Uzroci u razvijenim zemljama	**Uzroci u tranzicijskim zemljama**
Visoki troškovi	Privatizacija
Visoki porezi	Institucionalne promjene
Programi socijalne pomoći	Mjere makroekonomske stabilizacije
Visina nadnice	Fiskalni troškovi
Globalizacija	Visoka cijena kapitala
Zakonska prava	Visoka cijena rada

Izvor: Huić, A., Radman, K., 2002., prema Škara,2001.

U Tablici 1. vidljiva je razlika u uzrocima nezaposlenosti u razvijenim i nerazvijenim zemljama. Uzroci u razvijenim zemljama su visoki troškovi, visoki porezi i tako dalje. Dok u tranzicijskim zemljama primarni uzroci su privatizacija, institucionalne promjene i slično.

2.4.POSLJEDICE NEZAPOSLENOSTI

Posljedice koje može donijeti nezaposlenost mogu se podijeliti na psihološke, socijalne i ekonomske (Borozan, Đ., 2019.).

Istraživanja o psihološkim posljedicama sežu već od 1930. godine. Ljudi koji su nezaposleni i imaju psihološke posljedice često nisu zadovoljni kako im život teče. Osjećaju se depresivno, napeto, nemaju dovoljno vjere u samog sebe i teško im se fokusirati na određene stvari. Tijekom istraživanja utvrđeno je par zanimljivih činjenica. Primjerice, kada se ostane bez posla, psihološko zdravlje se mijenja već nakon nekoliko tjedana ili par mjeseci i kada se sagledaju nezaposlene osobe koje se druže u istome krugu, njihovo zdravlje nije gore, nego bolje. Naime, navikli su se družiti s osobama koje su također nezaposlene i nemaju stvarnu percepciju života (Vlasta, M., 2002., prema Fryer i Payne, 1986.).

S druge strane, pogledaju li se socijalne posljedice nezaposlenosti, može se vidjeti kako tada nezaposlenost ne utječe samo na te osobe, nego i na njihove obitelji, prijatelje i ostalu okolinu. Često zna doći i do kriminalnog ponašanja i delinkvencije jer osoba koja je već dugo vremena nezaposlena, pokušat će ostvariti svoje prihode krivim pristupom, to jest kriminalom. Ljudi dok su nezaposleni ne uspijevaju pronaći posao te okrivljuju vladu, industriju i ekonomiju za njihovo stanje. Također, često se upotrebljava naziv „ podklasa“. Taj naziv predstavlja ljude koji imaju nisku razinu obrazovanje, nisu sposobni socijalizirati se s oko-

linom i često „bježe“ od istine (Nekić, I., 2002., prema Mortimer i Peterson, 1994.).
Što se tiče ekonomskih posljedica, nezaposlenost ne utječe samo na pojedinca, već i na ekonomiju države u cjelini. Nezaposlenost u državi vodi do smanjenja proizvodnje i manjim poreznim prihodima proračunu te države mora izdvajati veće naknade za nezaposlene koje opterećuju radno stanovništvo. Također, ekonomske posljedice za pojedinca očituju se u njegovom osiromašenju kroz gubitak prihoda. Nedostatak prihoda utječe na smanjenje njegove kupovne moći što djeluje na pad prihoda u različitim sektorima gospodarstva. Kada dođe do pada prihoda u gospodarstvu, dolazi do pada BDP-a i smanjenja državnih primitaka.

2.5. STRATEGIJA SUZBIJANJA NEZAPOSLENOSTI

„Politika zapošljavanja razlikuje aktivne i pasivne mjere suzbijanja nezaposlenosti.“ (Kacun, J., 2002., prema Crnković-Pozaić, 1994.).
Kada se govori o aktivnom načinu suzbijanja nezaposlenosti, može se povezati s potražnjom za radom. Veća potražnja za radom može se povećati s ostvarenjem novih radnih mjesta, prekvalifikacijom i osposobljavanjem radnika. Aktivne mjere nezaposlenosti dijele se na indirektne i direktne (Kacun, J., 2002., prema Crnković-Pozaić, 1994.).
Prvi oblik aktivnih mjera ostvaruje se poticanjem proizvodnje. Pomoću poticanja proizvodnje otvorit će se nova radna mjesta za zaposlenike. Jedna od takvih mjera je privatizacija društvene/državne imovine, to jest prodaja te imovine privatnim ili pravnim osobama. Kada poduzetnik postane vlasnik tog poduzeća, njemu će u cilju biti stvoriti nova radna mjesta. Naravno prije privikavanja na nove tržište, dolazi do smanjenja radnika, kako bi poduzeće moglo „stati na noge“. S druge strane, kada se govori o direktnim mjerama, misli se na mjere koje povećavaju kupovnu moć građana. Potrebne su kako bi došlo do povećanja potražnje za uslugama i proizvodima jer inače ne bi imalo smisla povećana proizvodnja.
Nasuprot aktivnim mjerama postoje i pasivne mjere koje služe kako bi se smanjila ponuda radne snage. Može se promijeniti dobna granica zaposlenosti, to jest kada će osobe biti prisiljene otići u mirovinu (Kacun, J., 2002., prema Crnković-Pozaić, 1994.).
U Republici Hrvatskoj pravo na starosnu mirovinu stječe se sa šezdeset i pet godina života i petnaest godina mirovinskog staža, a pravo na prijevremenu starosnu mirovinu ostvaruju s navršenih šezdeset godina života i trideset i pet godina mirovinskog staža. Zakon o mirovinsko

m osiguranju utvrdio je rast u iznosu od 0,34% za svaki mjesec ostanka na tržištu rada, a najviše za pet godina. Istovremeno, utvrđeno je i smanjenje za svaki mjesec prijevremenog umirovljenja do stjecanja uvjeta za starosnu mirovinu, osim kada je radnik navršio šezdeset godina života i četrdeset i jednu godinu mirovinskog staža u efektivnom trajanju (NN, 93., 2014.).

„Praksa je pokazala da subvencioniranje baš i nije efikasan način za rješavanje problema nezaposlenosti. Prvi efekt je „mrtvog tereta“, zatim efekt supstitucije, te efekt razmještanja. Efekt „mrtvog tereta“ znači subvencioniranje zapošljavanja osobe koja bi bila zaposlena i bez subvencija. Drugi efekt je supstitucija, to jest zapošljavanje osobe koja se prema svojim karakteristikama ubraja u jednu od kritičnih skupina nezaposlenih i za čije zapošljavanje poslodavac dobiva subvenciju od države. Znači, poslodavac preferira zaposliti onu osobu koja je pokrivena subvencijom. To se smatra društveno korisnim jer potiče integraciju takvih osoba na tržištu rada. Međutim, predstavlja trošak i smanjuju šanse za zapošljavanje osoba koje ne pripadaju niti jednoj od kritičnih kategorija nezaposlenih. Treće što se može dogoditi je razmještanje, što znači da novozaposlena osoba dolazi na mjesto otpuštene jer donosi subvenciju. Time se, međutim, broj nezaposlenih ne smanjuje. Također, na taj način se može potaknuti na otpuštanje onih radnika koji ne donose subvenciju, čime se otvara problem nezaposlenosti za skupinu koja nije obuhvaćena vladinim programom, te najvjerojatnije ne dolazi do smanjenja broja nezaposlenih, a trošak države se povećava“ (Rukavina, I., 2002., prema Šošić, 2002.).

3. ANALIZA NEZAPOSLENOSTI U BRODSKO-POSAVSKOJ ŽUPANIJI U RAZDOBLJU OD 2015.-2020. GODINE

3.1. OSNOVNE INFORMACIJE O BRODSKO-POSAVSKOJ ŽUPANIJI

U dijelu 3.1. saznat će se osnovne informacije vezane za Brodsko-posavsku županiju te kako se kretao njezin BDP po stanovniku u razdoblju 2015.-2020. godine. Brodsko-posavska županija se nalazi u južnom dijelu slavonske nizine na području između planine Psunj te požeškog i diljskog gorja sa sjevera te rijeke Save s juga, što je ujedno i državna granica s Bosnom i Hercegovinom u duljini od 163 kilometara površina županije iznosi 2034 km^2, što čini jedan manji dio površine Republike Hrvatske s postotkom od 3.59%, te je zato čini 14. županijom po veličini. Klima Brodsko posavske županije može se opisati kao umjereno kontinentalna klima, koju karakterizira topla, vruća i suha ljeta. Nasuprot toga, zime su s puno snijega, hladnoće i ostalih oborina. Prijelaz s ljeta na jesen ili sa zime na proljeće je postepen. Sjedište županije je grad Slavonski Brod s površinom od 50,1km^2, od čega na područje grada otpada 21,6 km^2 i 64612 stanovnika. Unutarnji ustroj u samoupravnom djelokrugu čine: 1. predstavničko tijelo: skupština Brodsko-posavske županije i 2. izvršno tijelo: Poglavarstvo Brodsko-posavske županije. U Brodsko-posavskoj županiji prema Popisu 2011. živjelo je 176765 stanovika, što je činilo 4% stanovništva RH (Turistička zajednica, 2021.).

Također, Brodsko-posavska županija bogata je manifestacijama, kao što su: 1. pokladna jahanja kada u zimi u doba poklada jahači pokazuju svoje konje, oblače se u tradicionalne odore i obilaze susjedna sela, 2. bajkerski susreti kada se brojni motoristi skupljaju u Poloju pokraj Slavonskog Broda. Također, bajkeri pokazuju svoje vještine uz brojne rock bandove koji nastupaju tijekom trodnevne manifestacije, 3. Brodsko kolo je najstarija hrvatska smotra folklora koja se održava tijekom cijele godine, ali najatraktivniji sadržaji su ipak rezervirani za lipanj kada se skupe folklorne skupine, biraju najljepše Hrvatice u nošnji, 4. ribarske večeri u Davoru koje se događaju u kolovozu te se isprobavaju najbolje riječne ribe ispečene na rašljama, 5. Croatian Music Channel (CMC) u Slavonskom brodu u kojem nastupaju poznata rock imena i nove glazbene rock nade, 6. Novogradiško glazbeno ljeto koje se održava svake godine u kolovozu te traje četiri dana od četvrtka do nedjelje. U ta četiri dana nastupaju najbolji hrvatski pjevači i rock bendovi (Turistička zajednica, 2021,).

Tablica 2. Bruto domaći proizvod po stanovniku za županije u RH od 2015. do 2020. godine

Godine	2015.	2016.	2017.	2018.
Grad Zagreb	141397	147166	155760	170882
Zagrebačka	62890	64714	67759	73113
Krapinsko-zagorska	52405	56080	58416	59627
Varaždinska	67506	71510	75914	82062
Koprivničko-križevačka	66894	69118	67630	65586
Međimurska	68706	71810	74523	77567
Bjelovarsko-bilogorska	55868	57996	59369	60126
Virovitičko-podravska	44528	46610	48338	49131
Požeško-slavonska	46119	47778	49840	49846
Brodsko-posavska	45368	47375	50175	49748
Osječko-baranjska	64019	66518	67872	65382
Vukovarsko-srijemska	47446	49417	52211	50673
Karlovačka	60932	66518	64908	62503
Sisačko-moslavačka	58777	60554	61801	59241
Primorsko-goranska	97177	100815	108614	111413
Ličko-senjska	62058	64240	69359	66848
Zadarska	65475	68611	73860	81338
Šibensko-kninska	63095	66049	72642	73132
Splitsko-dalmatinska	62290	65161	68506	72554
Istarska	100635	106313	111267	117231
Dubrovačko-neretvanska	81554	84871	94059	99968

Izvor: DZS, 2015.-2018., baza podataka

Dostupno na: https://www.dzs.hr/ (pristupljeno 18. rujna 2021).

U tablici 2. prikazano je kretanje BDP-a po stanovniku u županijama RH od 2015 do 2018. godine. Proučavanjem grafa, uočljivo je da se BDP po stanovniku povećao od 2015. do 2018. godine. U 2015. godini sve županije u Republici Hrvatskoj se oporavljaju od ekonomske krize koja je trajala od 2009. do 2014. godine. U 2015.godini najveći BDP po stanovniku ostvario

je Grad Zagreb s iznosom od 141397 kuna, a najmanji Virovitičko podravska županija s iznosom od 44528 kuna. Grad Zagreb je bogat povijesnom kulturom, umjetnošću, brojnim tvrtkama, različitim izvozom proizvoda i materijala, što mu omogućuje ostvarenje velikog BDP po stanovniku. Razlika između Grada Zagreba i Istarske županije koja je na drugom mjestu je ogromna, s iznosom od 40762 kuna. Brodsko-posavska županija u 2015. godini ostvarila je malen BDP po stanovniku u usporedbi s drugim hrvatskim županijama. To ukazuje da se nalazi među županijama s najnižim BDP-om po stanovniku.

U 2016. godini došlo je do povećanja BDP-a po stanovniku u svim županijama unutar RH. Grad Zagreb je u 2016. godini imao povećanje od 5769 kuna. Županije koje su ostvarile približno povećanje kao Grad Zagreb su Istarska i Karlovačka. S druge strane, Brodsko-posavska županija ostvarila je povećanje kao i većina županija od 3000 do 4000 tisuće kuna, ali i dalje zauzima zadnja mjesta na ljestvici. U 2017. godini dolazi do povećanja BDP-a po stanovniku u većini županija u RH. Županije koje su ostvarile pad BDP-a po stanovniku u usporedbi s 2016. godinom su Koprivničko-križevačka i Karlovačka. Zanimljiv je podatak da je Karlovačka županija u 2016. godini bila županija s najvećim porastom BDP-a po stanovniku u usporedbi s 2015. godinom. Brodsko-posavska županija ostvarila je kontinuirano povećanje od 2015. do 2017. godine s iznosom od 2000 do 3000 kuna te je zbog toga zauzela 18. mjesto na ljestvici. U 2018. godini sedam od dvadeset i jedne županije ostvarilo je smanjenje BDP-a po stanovniku. Prvi puta u promatranom razdoblju Brodsko-posavska županija ostvarila je smanjenje BDP-a po stanovniku. Županija koja je imala najveći BDP-a po stanovniku u 2018. godini je Grad Zagreb, a najmanji Virovitičko-podravska.

Graf 1. prikazuje kretanje BDP-a po stanovniku u Republici Hrvatskoj i Brodsko-posavskoj županiji.

Graf 1. Kretanje BDP-a po stanovniku u Republici Hrvatskoj i u Brodsko-posavskoj županiji

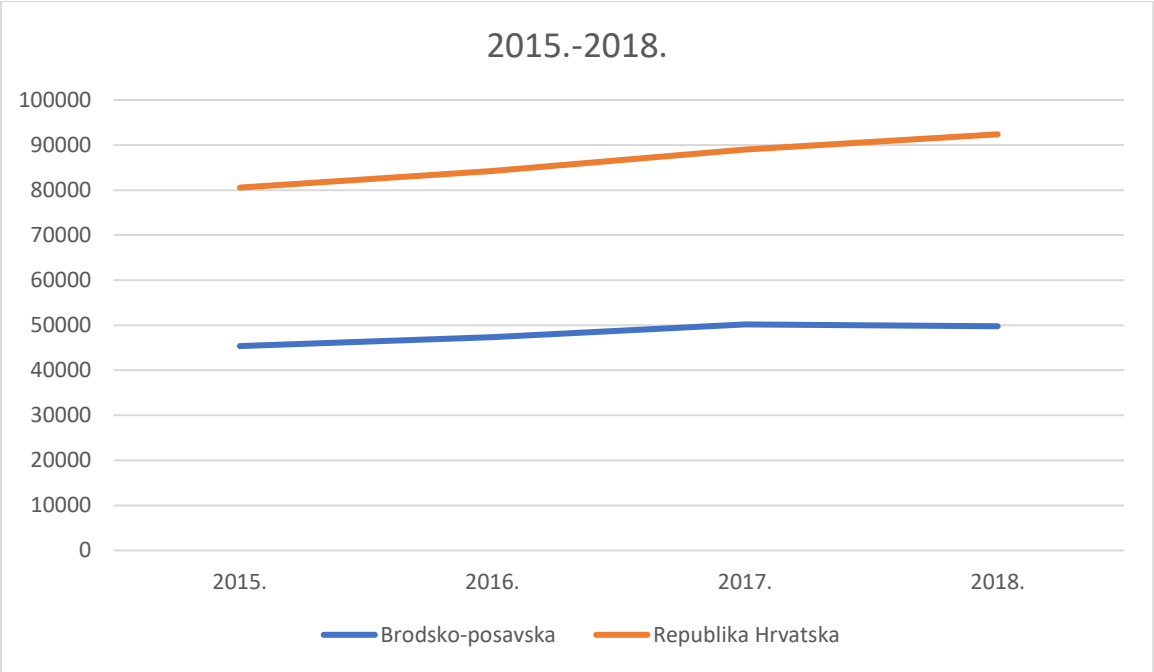

Izvor: DZS, 2015.-2018., baza podataka

Dostupno na: https://www.dzs.hr/ (pristupljeno 18. rujna 2021.).

Podaci ilustrirani grafom 1 jasno ukazuju na trend porasta BDP-a po stanovniku u promatranom razdoblju.

3.2. STOPE NEZAPOSLENOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ I BRODSKO-POSAVSKOJ ŽUPANIJI 2015.-2020. GODINE

U ovome dijelu radu prikazuje se kretanje stope nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj i Brodsko-posavskoj županiji u razdoblju od 2015. do 2020. godine.

Tablica 3. Kretanje stope nezaposlenosti u RH i u Brodsko-posavskoj županiji 2015.-2020. godine (u %)

Godine	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Zagrebačka	18,2	15,1	11,3	8,0	6,3	5,8
Krapinkso-zagorksa	17,7	14,6	10,5	8,1	6,4	6,1
Sisačko-moslavačka	34,4	32,3	29,0	24,3	19,9	18,7
Karlovačka	24,0	21,2	16,6	13,2	9,9	9,1
Varaždinksa	12,4	9,5	6,9	5,1	4,0	4,2
Koprivničko-kirževačka	19,7	16,7	13,0	8,7	6,8	6,4

Bjelovarsko-bilogorska	31,0	27,5	22,7	18,3	13,7	12,4
Primorsko-goranska	14,9	13,0	9,9	8,0	6,7	7,2
Ličko-senjska	23,3	22,3	19,4	15,8	12,5	12,7
Virovitičko-podravska	35,8	32,7	28,8	23,2	19,6	18,8
Požeško-slavonska	26,2	22,8	19,0	16,5	12,7	12,9
Brodsko-posavska	30,8	27,1	22,4	19,9	15,7	14,6
Zadarska	17,7	16,0	13,3	10,7	9,2	9,2
Osječko-baranjska	31,9	28,8	24,9	21,2	17,6	16,8
Šibensko-kninska	23,3	22,5	19,9	15,4	14,2	14,3
Vukovarsko-srijemska	33,6	29,7	25,1	20,5	16,0	15,1
Splitsko-dalmatinksa	26,1	24,1	21,4	18,2	15,4	14,6
Istarska	9,9	8,4	6,2	4,9	4,6	6,3
Dubrovačko-neretvanska	20,5	18,3	16,5	13,0	12,7	13,1
Međimurksa	14,7	12,1	9,7	6,5	5,4	5,5
Grad Zagreb	9,6	8,2	6,4	4,7	3,7	3,7

Izvor: HZZ, 2015.-2020.

Dostupno na: https://www.hzz.hr/ (pristupljeno 18. rujna 2021.).

U tablici 3. je prikazano kretanje stope nezaposlenosti u RH i Brodsko-posavskoj županiji od 2015. do 2020 godine. U 2015. godini nezaposlenost je još bila na visokom nivou jer su se županije tek krenule oporavljati od ekonomske krize. Najveći postotak nezaposlenosti u 2015. godini imala je Virovitičko-podravska županija s 35,8%. Brodsko-posavska županija se nalazila pri vrhu ljestvice sa stopom nezaposlenosti. U 2016. godini stopa nezaposlenosti se smanjila u svim županijama. Najveće smanjenje stope nezaposlenosti u 2016. godini imala je Vukovarsko-srijemska županija s razlikom od 3,9% u usporedbi s 2015. godinom. Također, u 2017. godini došlo je do smanjenja stope nezaposlenosti u svim županijama. Brodsko-posavska županija u 2017. godini ostvarila je još veće smanjenje nezaposlenosti u usporedbi s 2016. godinom nego u razdoblju 2015.-2016. godine. U 2018. godini došlo je do smanjenja stope nezaposlenosti u svim županijama. Najveće smanjenje stope nezaposlenosti 2015.-2018.

ostvarila je Vukovarsko-srijemska županija s razlikom od 17,6%. Također, u 2019. godini došlo je do smanjenja nezaposlenosti, samo ne u tolikoj mjeri kao u razdoblju od 2017. do 2018. godine. U 2020. godini došlo je do promjene situacije te se stope nezaposlenosti povećavaju ili stagniraju u nekim županijama. Brodsko-posavska županija i dalje je nastavila sa smanjivanjem stope nezaposlenosti.

U grafu 2. prikazuje se kretanje stope nezaposlenosti u RH i u Brodsko-posavskoj županiji od 2015. do 2020. godine.

Graf 2. Kretanje stope nezaposlenosti u RH i u Brodsko-posavskoj županiji od 2015. do 2020. godine (u %)

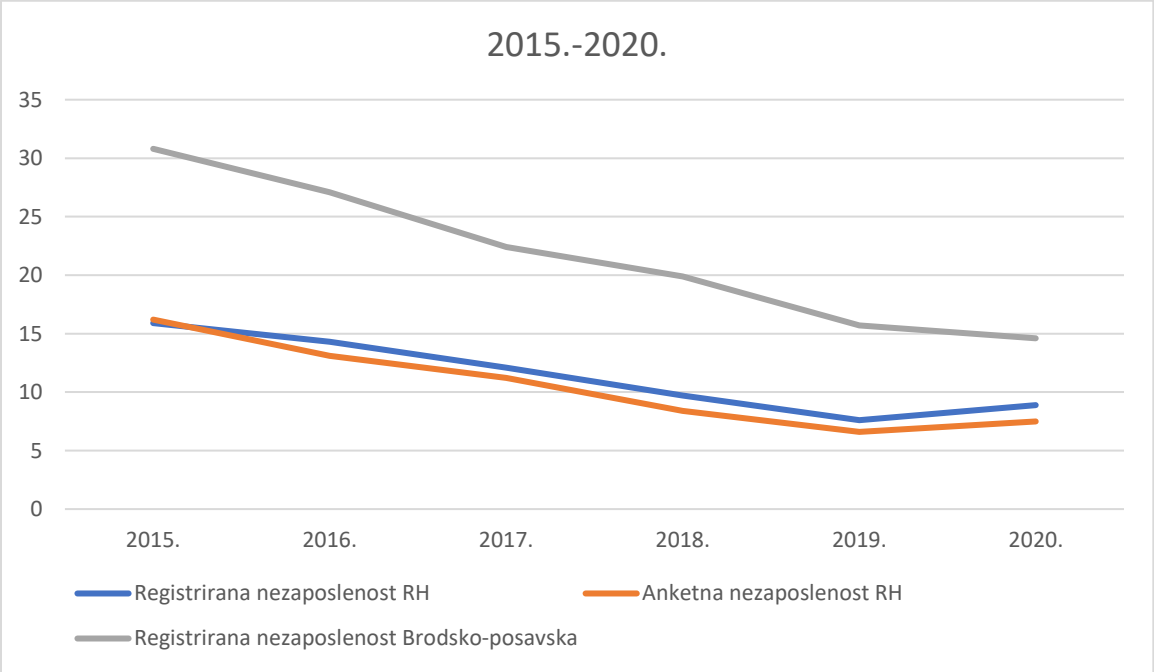

Izvor: HZZ, 2015.-2020.

Dostupno na: https://www.hzz.hr/ (pristupljeno 18. rujna 2021.).

Stopa nezaposlenosti Brodsko-posavske županije se smanjivala od 2015. godine do 2020. godine. U 2015. godini je zabilježeno 30,8% nezaposlenih, dok se u 2020. godini stopa nezaposlenosti smanjila na 14,6%. U RH stopa nezaposlenosti prema registriranoj nezaposlenosti i anketnoj u 2015. godini je ista, dok se u ostalim godinama razlikuje oko 1%.

3.3. ANALIZA NEZAPOSLENOSTI U BRODSKO-POSAVSKOJ ŽUPANIJI U RAZDOBLJU 2015.-2018. GODINE

U posljednjem dijelu analize nezaposlenosti, analizirat će se nezaposlenost prema obrazovnoj i dobnoj strukturi u Brodsko-posavskoj županiji od 2015. do 2020. godine.

3.3.1. Struktura nezaposlenih prema obrazovanju

U tablici 4. prikazuje se kretanje nezaposlenih prema obrazovnoj strukturi u Brodsko-posaskoj županiji u razdoblju 2015.-2018. godine.

Tablica 4. Kretanje nezaposlenih prema obrazovnoj strukturi u Brodsko-posavskoj županiji

Godina	2015.	2016.	2017.	2018.
Bez škole i nezavršena osnovna škola	1308	1100	961	813
Završena osnovna škola	2781	2359	1927	1556
Srednja škola	7642	6234	4916	4032
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	525	475	396	337
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	444	414	345	288
Ukupno	12700	10591	8545	7026

Izvor: HZZ, 2015.-2018.

Dostupno na: https://www.hzz.hr/ (pristupljeno 18. rujna 2021.).

U tablici 4. je vidljivo da se nezaposlenost smanjivala kod svih obrazovnih skupina tijekom razdoblja od 2015. do 2018. godine. U 2015. godini osjetile su se još posljedice od ekonomske krize koja je bila od 2009. do 2014. godine, a najveća posljedica u vidu nezaposlenosti osjetila se kod osoba sa završenom srednjom školom. U 2016. godini došlo je do smanjenja nezaposlenosti kod svih obrazovnih skupina, a pogotovo kod osoba koje imaju srednju školu. Negativna strana koja je utjecala na smanjenje nezaposlenosti kod osoba sa srednjom školom je ta da su mnogi migrirali u druge zemlje radi pronalaska posla. Također, u 2017. godini do-

šlo je do smanjenja nezaposlenosti kod svih obrazovnih skupina. U 2017. godini kod osoba koje nisu imale škole ili nisu završili osnovnu školu nezaposlenih je bilo 1308, dok se 2017. taj broj smanjio na 961, što predstavlja razliku od 347 manje nezaposlenih. Ljudi koji nemaju osnovne škole većinom traže financijsku pomoć od države, ali ako se zaposle, financijska pomoć od države prestaje te pokušavaju raditi na „crno“. U 2018. godini došlo je do smanjenja nezaposlenosti kod svih obrazovnih skupina. Ukupna nezaposlenost obrazovnih skupina u 2015. godini iznosila je 12700 osoba, dok je u 2018. godini bilo nezaposlenih 7026. To je razlika od 5674 nezaposlenih osoba.

Graf 3. prikazuje kretanje nezaposlenih prema obrazovnoj strukturi u Brodsko-posavskoj županiji od 2015. do 2018. godine.

Graf 3. Kretanje nezaposlenosti prema obrazovnoj strukturi

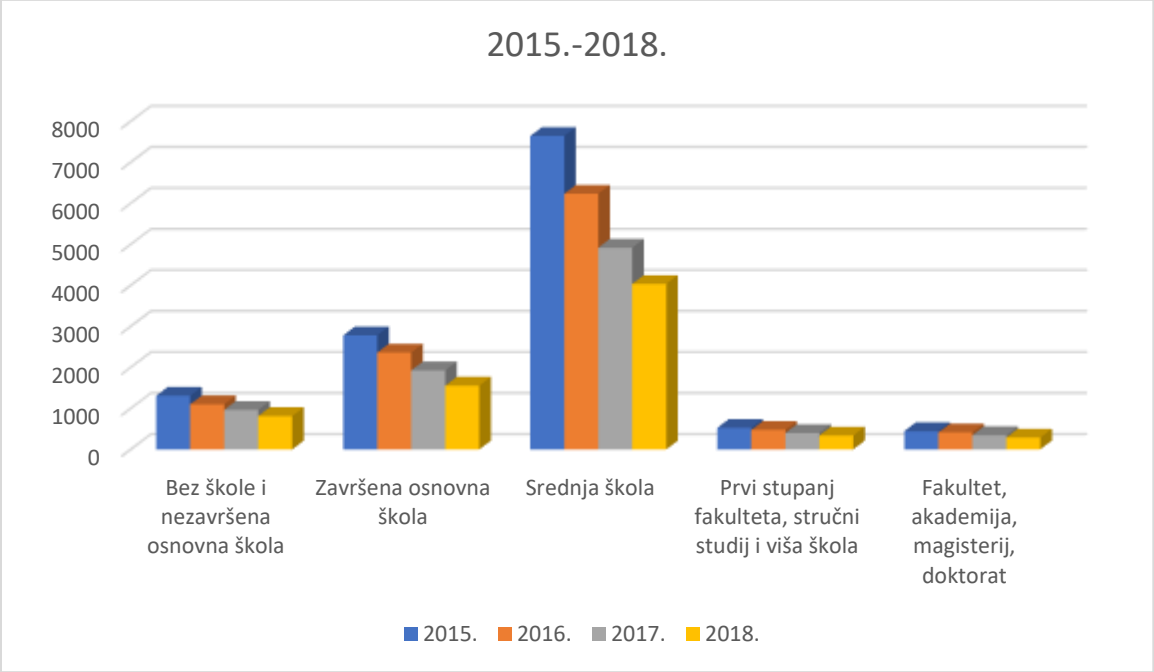

Izvor: HZZ, 2015.-2018.

Dostupno na: https://www.hzz.hr/ (pristupljeno 18. rujna 2021.).

U grafu 3. vidljivo je kako se nezaposlenost drastično smanjila kod osoba sa završenom srednjom školom od 2015. do 2018. godine. Razlozi tome već spomenuta migracija u potrazi za

poslom i boljim životom, ali i otvaranje novih radnih mjesta u RH. Također, migracije su prisutne i kod osoba sa završenom osnovnom školom. S druge strane, kod osoba bez škole i nezavršenom školom je drugačija situacija. Nezaposlenost se smanjila, pretpostavka je radi rada na „crno“ te radi dobivanja financijske pomoći od države. Kod prvostupnika, magistra i osoba s doktoratom, najveći je problem taj što u većini slučaja ovisi koji fakultet osoba završi. Puno je teže naći posao s ekonomskim fakultetom, nego ako osoba završi, primjerice, računarstvo. Kvota upisa za računarstvo je manja i manji broj studenata završi taj smjer, ali je potražnja za tim kadrom velika.

3.3.2. Nezaposlenost po dobnoj strukturi

U tablici 5. prikazano je kretanje nezaposlenosti prema dobnoj strukturi u Brodsko-posavskoj županiji tijekom razdoblja 2015.-2018. godine.

Tablica 5. Kretanje nezaposlenosti prema dobnoj strukturi u Brodsko-posavskoj županiji

Godina	2015.	2016.	2017.	2018.
Do 29	4111	3385	2515	1982
30-39	2476	1979	1565	1259
40-49	2578	2129	1759	1473
Više od 50	3535	3099	2706	2312
Ukupno	12700	10591	8545	7026

Izvor: HZZ, 2015.-2018.

Dostupno na: https://www.hzz.hr/ (pristupljeno 18. rujna 2021.).

U tablici 5. prikazano je kretanje nezaposlenosti svih dobnih skupina tijekom razdoblja od 2015. do 2018. godine u Brodsko-posavskoj županiji. U 2015. godini najveći problem nezaposlenosti prisutan je kod osoba do 29 godina i više od 50 godina. Problem kod osoba do 29 godina je taj što nemaju dovoljno radnog iskustva koje većina firmi ili poslodavaca traži. Drugi problem je taj što nema dovoljno raspoloživih radnih mjesta da se svi zaposle u području za koji su kvalificirani. Kod osoba koje imaju više od 50 godina, velika većina njih nemaju želju učiti nešto novo, nego nastaviti raditi na stari način. S druge strane, poslodavci očekuju randika koji će svaki dan napredovati i učiti nešto novo.

U 2016. godini došlo je do smanjenja nezaposlenosti svih dobnih skupina. Nezaposlenost kod osoba do 29 godine smanjila se za 726 osoba od 2015. godine. Nezaposlenih 30.-39. godina u 2016. godini bilo je 1979 nezaposlenih, dok ih je u 2015. godini bilo 2476. To je smanjenje nezaposlenih između 2015. godine i 2016. godine za 497 osoba. Također, u 2017. godini došlo je do smanjenja nezaposlenosti svih dobnih skupina. Osobe starih 40.-49. godina u 2015. godini bilo je 2578, dok je u 2017. godini njihov broj smanjen za 819 osoba. Problem kod osoba starih 40.-49. godina je taj da su davno izašli iz obrazovnog sustava i potrebno im je doškolovanje ili prekvalifikacija. U 2018. godini došlo je do smanjenja nezaposlenosti svih dobnih skupina. Ukupna nezaposlenost krajem 2018. godine iznosila je 7026 osoba, dok je u 2015. godini ona iznosila12700 osoba.

Graf 4. prikazuje kretanje nezaposlenih prema dobnoj strukturi u Brodsko-posavskoj županiji od 2015. do 2018. godine.

Graf 4. Kretanje nezaposlenosti prema dobnoj strukturi

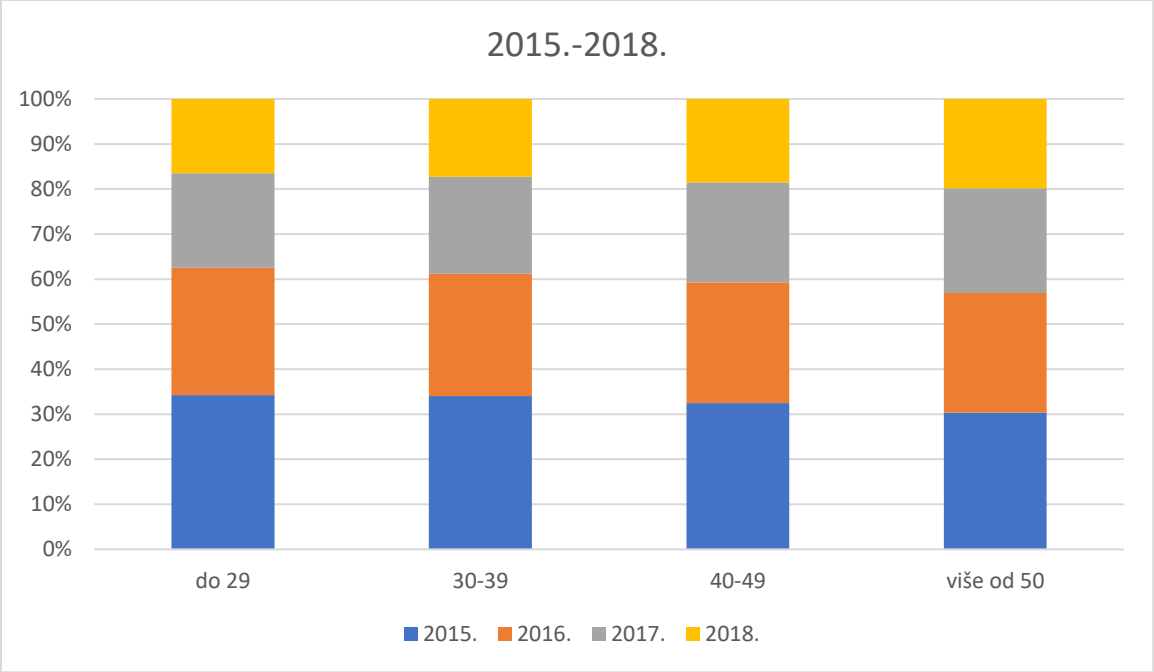

Izvor: HZZ, 2015.-2018.

Dostupno na: https://www.hzz.hr/ (pristupljeno 18. rujna 2021.).

Značajnije promjene u dobnoj strukturi nezaposlenih nisu vidljive.

4.ZAKLJUČAK

Nezaposlenost je prisutna svakodnevno u našem životu. Kako bismo smanjili nezaposlenost, trebamo omogućiti radna mjesta osobama koje dolaze s fakulteta jer ih je danas puno više nego u vrijeme bivše Jugoslavije. Također, potrebno je probuditi znatiželju u učenicima i za druge škole, poput trogodišnje ili četverogodišnje, jer sa današnjeg gledišta sve više su traženi poslovi s trogodišnjom školom ili četverogodišnjom poput vodoinstalatera, zidara i medicinski- h sestara. Pravi dokaz nedostatka medicinskih sestara ili medicinskih tehničara je situacija s pandemijom. U 2020. godini susreli smo se s pandemijom na koju nitko nije bio spreman.

Ljudi u cijelom svijetu ostajali bez posla preko noći jer su trgovine, lokali i obrti morali biti zatvoreni. Mnogi poslodavci nisu imali mogućnost pokriti svoje troškove kako bi isplatili zaposlene radnike. Država je jedno vrijeme davala potpore poslodavcima, ali samo ako im je pad prometa bio minimalno 40%. Također, najveća potpora koju je država davala je iznosila četiri tisuće kuna i pad prometa je morao biti 60%. Kako bi ostvarili promet, poslodavci su pokušali i prevariti sustav, ali predsjednik Vlade Republike Hrvatske g. Andrej Plenković je svaki mjesec mijenjao zakone kako ne bi došlo do prevare. Također, ljudi su počeli raditi na crno kako bi opskrbili sebe ili svoju obitelj. S druge strane, dok je većina ljudi još doživjela katastrofu što se tiče prihoda tijekom pandemije, prodaja na internet stranicama je porasla. Situacija u Hrvatskoj je bila teška kao i u većini država u 2020. godini, ali nas spašava ljeto kada nam dolaze brojni turisti i doprinose povećanju BDP-a.

5. LITERATURA

1. Birsa, J., *Definicija i mjerenje nezaposlenosti.* XII. Zbornik radova ljetne psihologijske škole. Galešić, M., Maslić Seršić, D., Šverko, B.(ur.). Zagreb Hrvatska. 2002. Zagreb: Filozofski fakultet. Str.25.

http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/1.1.html

2. Bejaković, P., 2003., Nezaposlenost, Financijska teorija i praksa, No. 4., Vol. 27., 2003., str. 659-661

https://hrcak.srce.hr/5778

3. Borozan, Đ., 2019., Makroekonomija., Osijek

4. Definicija nezaposlenosti, Global trade,
https://hr.earnmoneyfromhometoday.com/unemployment (pristupljeno, 2021.)

5. Dubrić, J., 2016., Uzorci nezaposlenosti i utjecaj na smanjenje nezaposlenosti kroz institucijalno- strukturne reforme u Republici Hrvatskoj, Pravnik: časopis za pravna i društvena pitanja, No. 100., Vol. 50., 2016., str. 39-54

https://hrcak.srce.hr/174760

6. DZS, 2015.-2018., baze podataka

https://www.dzs.hr/

7. Hrvatska enciklopedija, 2021., Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža

https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=43668

8. Huić, A., *Uzroci nezaposlenosti u razvijenim zemljama, uzroci nezaposlenosti u tranzicijiskim zemljama i u Hrvatskoj.* XII. Zbornik radova ljetne psihologijske škole. Galešić, M., Maslić Seršić, D., Šverko, B., (ur.). Zagreb Hrvatska, 2002. Zagreb: Filozofski fakultet

http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/2.2.html

http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/2.3.html

9. HZZ, 2015.-2018.

https://www.hzz.hr/

10. Jakovljević, D., *Osnovni oblici nezaposlenosti.* XII. Zbornik radova ljetne psihologijske škole. Galešić, M., Maslić Seršić, D., Šverko, B., (ur,). Zagreb Hrvatska, 2002. Zagreb: Filozofski fakultet

http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/2.1.html

11. Kacun, J., *Suzbijanje nezaposlenosti: moguće društveno-ekonomske mjere.* XII. Zbornik

radova ljetne psihologijske škole. Galešić, M., Maslić Seršić, D., Šverko, B., (ur,). Zagreb Hrvatska, 2002. Zagreb: Filozofski fakultet
http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/5.1.html
12. Nekić, I., *Socijalne posljedice nezaposlenosti.* XII. Zbornik radova ljetne psihologijske škole. Galešić, M., Maslić Seršić, D., Šverko, B., (ur,). Zagreb Hrvatska, 2002. Zagreb: Filozofski fakultet
http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/3.3.html
13. Zakon o mirovinskom osiguranju, NN, 93., 2014.
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_07_93_1872.html
14. Obadić, A., Nezaposlenost mladih i usklađenost obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada, Ekonomska misao i praksa, No. 1, 2017., str. 129-150
https://hrcak.srce.hr/183552
15. Rukavina, I., *Kritike vladinog programa zapošljavanja.* XII. Zbornik radova ljetne psihologijske škole. Galešić, M., Maslić Seršić, D., Šverko, B., (ur,). Zagreb Hrvatska, 2002. Zagreb: Filozofski fakultet
http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/5.3.html
16. Tomašić, J., *Metodologija praćenja nezaposlenosti u Hrvatskoj i svijetu.* XII. Zbornik radova ljetne psihologijske škole. Galešić, M., Maslić Seršić, D., Šverko, B., (ur,). Zagreb Hrvatska, 2002. Zagreb: Filozofski fakultet
http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/1.2.html
17. Turistička zajednica, 2021.
https://www.tzbpz.hr/hr/
18. Vlasta, M., *Psihološke posljedice nezaposlenosti i posredujući faktori.* XII. Zbornik radova ljetne psihologijske škole. Galešić, M., Maslić Seršić, D., Šverko, B., (ur,). Zagreb Hrvatska, 2002. Zagreb: Filozofski fakultet
http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/3.1.html

POPIS TABLICA

Tablica 1. Komparacija uzroka stope nezaposlenosti u razvijenim i tranzicijskim Zemljama.....7

Tablica 2. Bruto domaći proizvod po stanovniku za županije u RH.....11

Tablica 3. Stope nezaposlenosti u RH i u Brodsko-posavskoj županiji.....13,14

Tablica 4. Nezaposlenost prema obrazovnoj strukturi u Brodsko-posavskoj.....16

Tablica 5. Nezaposlenost prema dobnoj strukturi u Brodsko-posavskoj županiji.....18

POPIS SLIKA

Slika 1. Osnovna podjela stanovništva radne dobi.....3

Slika 2. Oblici i vrste nezaposlenosti.....4

POPIS GRAFOVA

Graf 1. Bruto domaći proizvod po stanovniku u RH i u Brodsko-posavskoj županiji.....13

Graf 2. Kretanje nezaposlenosti u RH i u Brodsko-posavskoj županiji.....15

Graf 3. Kretanje nezaposlenosti prema obrazovnoj strukturi u razdoblju od 2015.-2020. godine u Brodsko-posavskoj županiji.....17

Graf 4. Kretanje nezaposlenosti prema dobnoj strukturi u razdoblju od 2015.-2020. godine

u Brodsko-posavskoj županiji.....19